

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR LIETAS IEROSINĀŠANU

Rīgā

2026. gada 21. janvārī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jautrīte Briede un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi Administratīvās rajona tiesas (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 4/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu atzīt Advokatūras likuma 17. panta otro daļu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā paredz no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības krimināllietā laiku atstādināt tos zvērinātus advokātus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas saistīts ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma nosaka: “Pēc procesa virzītāja rakstveida informācijas saņemšanas no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības krimināllietā laiku atstādina tos zvērinātus advokātus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas saistīts ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu, vai kuriem Kriminālprocesa likumā paredzētajā kārtībā kā drošības līdzeklis piemērots noteiktas nodarbošanās aizliegums.”

3. Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 9. punktā noteikts, ka tiesības iesniegt pieteikumu par lietas ierosināšanu ir tiesai, izskatot administratīvo lietu. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.¹ panta pirmās daļas 2. punktu pieteikums iesniedzams, ja tiesa, izskatot administratīvo lietu pirmajā instancē, uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro šajā lietā, neatbilst Satversmei.

Pieteikuma iesniedzējas izskatīšanā ir administratīvā lieta Nr. A420225424, kas ierosināta pēc pieteikuma par administratīvā akta atcelšanu, ar kuru, pamatojoties uz apstrīdēto normu, no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz tiesvedības krimināllietā laiku atstādināti zvērināti advokāti, jo viņi apsūdzēti tīšu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanā, kas saistīti ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu.

Pieteikuma iesniedzēja norāda, ka ar apstrīdēto normu ir nesamērīgi ierobežotas personai Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības pildīt zvērināta advokāta amata pienākumus. Pamattiesību ierobežojums nav noteikts, ievērojot labas likumdošanas principu, jo nav vērtēta ierobežojuma nepieciešamība. Pēc Pieteikuma iesniedzējas ieskata pastāv personas pamattiesības mazāk ierobežojoši līdzekļi. Proti, likumdevējs varēja noteikt, ka, iestājoties apstrīdētājā normā ietvertajiem priekšnoteikumiem, Zvērinātu advokātu padome ir tiesīga, nevis tai ir pienākums atstādināt zvērinātu advokātu no pienākumu veikšanas. Labums, ko no apstrīdētājā normā ietvertā pamattiesību ierobežojuma gūst sabiedrība, ir mazāks par personai nodarīto kaitējumu. No brīža, kad zvērinātam advokātam noteikts aizdomās turētā statuss, līdz galīgā nolēmuma pieņemšanai zvērināts advokāts nevar turpināt pildīt savus pienākumus, kas var ilgt vairākus gadus, radot ievērojamu un potenciāli neatgriezenisku kaitējumu, tostarp būtisku ienākumu zaudējumu un kaitējumu profesionālajai reputācijai. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja uzskata, ka apstrīdētā norma, ciktāl tā paredz no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības krimināllietā laiku atstādināt tos zvērinātus advokātus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas saistīts ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu, nesamērīgi ierobežo personai Satversmes 106. panta pirmajā teikumā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

4. Pieteikums ir formulēts motivēta lēmuma veidā, tajā ir sniegts lietas faktisko apstākļu izklāsts un juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas, ciktāl tā paredz no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības krimināllietā laiku atstādināt tos zvērinātus advokātus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas saistīts ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu, iespējamo neatbilstību Satversmes 106. panta pirmajam teikumam. Pieteikums atbilst arī pārējām Satversmes tiesas likuma 18. un 19.¹ pantā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. pantu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

1. Ierosināt Satversmes tiesā lietu “Par Advokatūras likuma 17. panta otrās daļas, ciktāl tā paredz no zvērinātu advokātu pienākumu pildīšanas uz pirmstiesas kriminālprocesa un tiesvedības krimināllietā laiku atstādināt tos zvērinātus advokātus, kuri ir aizdomās turētie vai apsūdzētie tīša noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, kas saistīts ar zvērināta advokāta profesionālo pienākumu veikšanu, atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. panta pirmajam teikumam” pēc Administratīvās rajona tiesas pieteikuma (pieteikums Nr. 4/2026).

2. Uzaicināt institūciju, kas izdevusi apstrīdēto aktu, – Saeimu – līdz **2026. gada 22. martam** iesniegt Satversmes tiesai atbildes rakstu ar lietas faktisko apstākļu izklāstu un juridisko pamatojumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina